

KŘÍŽOVÁ CESTA 2020

Vedena Svatým otcem

FRANTIŠKEM

Velký pátek

Náměstí sv. Petra, 10. dubna 2020

KŘÍŽOVÁ CESTA 2020

Vedena Svatým otcem

FRANTIŠKEM

Velký pátek

Náměstí sv. Petra, 10. dubna 2020

Na obálce

ANDREA DA FIRENZE, *Ukřižování s Marií, sv. Janem Evangelistou a dominikánem* (1370-1377), tempera a zlato na desce

© Governatorato S.C.V. – Direzione dei Musei Vaticani

Do češtiny přeložili představení Papežské koleje Nepomucenum v Římě.

Úvod

Rozjímání křížové cesty pro tento rok připravila vězeňská duchovní služba z nápravného zařízení „Due Palazzi“ v Padově. Na pozvání papeže Františka čtrnáct osob rozjímalo, jak se utrpení našeho Pána Ježíše Krista uskutečňuje v jejich životě. Mezi nimi je pět osob ve výkonu trestu, rodina, jejíž člen byl zavražděn, dcera muže odsouzeného na doživotí, vychovatelka ve vězení, probační úředník, matka uvězněné osoby, katecheta, vězeňský dobrovolník, příslušník vězeňské služby a kněz obviněný a po deseti letech plně zproštěný obvinění.

Doprovázet Krista na křížové cestě s doprovodem chraptivého hlasu lidí, kteří žijí ve vězeňském světě, to je mít příležitost být účastní zápasu Života a Smrti a vidět, jak se vlákna dobra nevyhnutelně proplétají s vlákny zla. Kontemplovat Kalvárii zpoza mříží, to znamená věřit, že v několika okamžicích se může hrát o celý život, tak jak to zažil dobrý lotr. Stačí naplnit ty okamžiky pravdou; pokáním za vinu, přesvědčením, že smrt není navždy, jistotou, že Kristus je nevinný, kterému se nespravedlivě vysmívají. Vše je možné tomu, kdo věří, protože i v temnotě vězení zaznívá zpráva plná naděje: „*U Boha není nic nemožného*“ (Lk1,37). Pokud se najde někdo, kdo mu někdo podá ruku, pak člověk,

jenž byl schopen toho nejhroznějšího zločinu, může prožít vzkříšení, které bychom nejméně očekávali. Jsme si jisti, že i když hovoříme o zlu a utrpení, je zde prostor i pro vykoupení. Uprostřed zla poznáváme dynamiku dobra a můžeme mu dát prostor. (Srov. *Poselství Svatého otce ke Světovému dni sdělovacích prostředků 2020*). Tak se *cesta křížová stává cestou světla*.

Texty, které shromáždili vězeňský kaplan P. Marco Pozza a dobrovolnice Tatiana Mario, jsou napsány v první osobě, ale rozhodli jsme se neuvést jména dotyčných. Ti, kteří sepsali tato rozjímání, chtěli propůjčit svůj hlas všem, kteří po celém světě sdílejí stejný osud. A tak dnes večer, do mlčení věznic, se hlas jednoho touží stát hlasem všech.

Modleme se

*Bože, všemohoucí Otče,
ty jsi ve svém Synu Ježíši Kristu
přijal na sebe rány a bolesti celého lidstva,
odvažuji se tě dnes prosit jako kající lotr:*

„Pamatuj na mne!“

*Jsem zde před tebou v temnotě tohoto vězení
chudý, nahý, hladový a opovržený,
a prosím tě, abys nalil do mých ran
olej odpuštění a útěchy
a víno bratrství, které obveseluje srdce.*

Uzdrav mě svou milostí a v mé beznaději mě uč doufat.

Můj Pane a můj Bože, věřím, pomoz mé slabé víře.

*Milosrdný Otče, prosím, dávej mi s důvěrou vždy novou
šanci,*

a ve své nekonečné lásce mě objímej.

S tvou pomocí a s darem Ducha svatého

tě také já dokážu vidět a sloužit ti ve svých bratřích a sestrách.

Amen.

Meditace a modlitby

Nabídka vězeňské duchovní služby z nápravného zařízení „Due Palazzi“ v Padově sepsané:

- I   *Člověkem odsouzeným na doživotí*
- II   *Rodiči, kterým byla zavražděna dcera*
- III   *Vězněm*
- IV   *Matkou vězně*
- V   *Vězněm*
- VI   *Katechetkou z farnosti*
- VII   *Vězněm*
- VIII   *Dcerou muže, který byl odsouzen na doživotí*
- IX   *Odsouzenou osoba*
- X   *Vychovatelkou ve věznici*
- XI   *Knězem obviněným a později osvobozeným*
- XII   *Probačním úředníkem*
- XIII   *Vězeňským dobrovolníkem*
- XIV   *Příslušníkem vězeňské služby*

I. zastavení

Ježíš je odsouzen na smrt

* (Meditace člověka odsouzeného na doživotí)

Pilát začal znovu na ně naléhat, protože chtěl Ježíše propustit. Ale oni odpověděli křikem: „Ukřižuj ho, ukřižuj!“ Potřetí jim řekl: „Ale co špatného udělal? Neshledal jsem na něm nic, co by zasluhovalo smrt. Dám ho tedy potrestat a pak ho propustím.“ Oni však doráželi s velkým křikem a žádali, aby byl ukřižován, a jejich křik se stále stupňoval. Pilát se proto rozhodl povolit jejich žádosti: propustil toho, který byl uvržen do žaláře pro vzpouru a vraždu a kterého si vyžádali, a Ježíše vydal, aby se jim stalo po vůli (Lk 23,20-25).

Mnohokrát, na soudech i v novinách, burácí tento křik: „Ukřižuj ho, ukřižuj!“ Je to křik, který jsem slyšel nad sebou: byl jsem odsouzen, spolu se svým otcem, na doživotí. Mé ukřižování začalo už v době, když jsem byl dítětem: když na to vzpomínám, vidím znovu sám sebe schouleného ve školním autobusu, vyčleněn ze společnosti kvůli koktavosti, bez jakéhokoliv vztahu. Začal jsem pracovat, když jsem byl ještě malý, bez možnosti studovat: nevzdělanost převládala nad mou naivitou. O krásu dětství mě, dítě narozené v

sedmdesátých letech v Kalábrii, připravila šikana. Více se podobám Barabášovi než Kristu, přesto nejkrutěji mě trestá mé vlastní svědomí: v noci otevřu oči a hledám zoufale světlo, které by prozářilo mou minulost.

Když pak, uzavřen v cele, pročítám stránky Utrpení Páně, propukám v pláč: ani po dvaceti letech ve věznici jsem neztratil schopnost plakat, stydět se za svůj minulý život, za to, co jsem udělal. Připadám si jako Barabáš, Petr a Jidáš, všichni v jedné osobě. Moje minulost se mi hnusí, přesto vím, že se jedná o můj život. Prožil jsem mnoho let podroben přísným vězeňským restrikcím a můj otec zemřel podroben stejnému režimu. Nesčetněkrát jsem v noci v cele slyšel jeho pláč. Otec plakal potají, ale já jsem to vnímal. Oba jsme byli v hluboké tmě. V tomto ne-životě jsem přesto hledal něco, co by znamenalo život: je to divné, co řeknu, ale vězení bylo pro mne záchranou. Pokud jsem ještě pro někoho Barabášem, tak se nezlobím: chci vyznat ve svém nitru, že onen Nevinný Člověk, který byl odsouzen jako já, mě přišel navštívit ve vězení, aby mě naučil životu.

Pane Ježíši, přes všechny křik, který odvádí naši pozornost, tě nalézáme v zástupu těch, kteří křikem dávají najevo, že musíš být ukřižován; a mezi nimi jsme možná i my sami, aniž bychom si uvědomovali to zlo, které jsme schopni vykonat. Z našich vězeňských cel se chceme modlit k tvému Otci za všechny ty, kteří byli stejně jako ty

*odsouzení k smrti, a také za ty, kteří se chtějí
vyhnout tvému svrchovanému soudu.*

Modleme se

*Bože, jenž miluješ život, skrze smíření nám dáváš
novou šanci, abychom zakusili tvé nekonečné
milosrdenství. Prosíme tě, naplň nás darem své
moudrosti, abychom spatřovali v každém muži
a v každé ženě chrám tvého Ducha a respektovali
jejich nezcizitelnou důstojnost. Skrze Krista,
našeho Pána. Amen.*

II. zastavení

Na Ježíše je naložen kříž

* (Meditace rodičů, kterým byla zavražděna dcera)

Vojáci ho odvedli dovnitř dvora, to je do vládní budovy, a svolali celou četou. Oblékli mu rudý plášť, upletli trnovou korunu a nasadili mu ji. Pak ho začali pozdravovat: „Bud' zdrav, židovský králi!“ Bili ho rákosovou holí po hlavě, plivali na něj, klekali na kolena a holdovali mu. Když se mu dost naposmívali, svlékli mu rudý plášť, oblékli mu zase jeho šaty a vyvedli ho, aby ho ukřižovali (Mk 15,16-20).

Tehdy, během toho hrozného léta, život nás, rodičů, skončil společně s životy našich dvou dcer. Jednu brutálně zavraždil s její milovanou kamarádkou nelítostný vrah; druhá dcera, která z toho jen zázrakem vyvázla, navždy přišla o svůj úsměv. Náš život byl naplněn oběťmi, byl postaven na práci a rodině. Učili jsme naše dcery úctě k druhým a ukazovali hodnotu služby vůči chudým. Často se nyní ptáme: „Proč právě nás postihlo toto zlo?“ Nedokážeme se s tím smířit. Ani spravedlnost, ve kterou jsme do té doby věřili, nebyla schopna zahojit naše nejhlubší rány: jsme odsouzení už navždy k tomu, abychom trpěli.

Čas neumenšil tíhu kříže, který nám byl naložen na ramena: nedokážeme na něj zapomenout. Jsme staří lidé, čím dál bezbrannější, a jsme obětí největší bolesti, která existuje: přežít smrt vlastní dcery.

Je těžké to vyslovit, ale když se o nás pokouší zoufalství, tehdy je nám Pán nablízku mnoha způsoby, dává nám svou pomoc, abychom se milovali jako manželé, abychom se podepírali navzájem, přestože je to namáhavé. Zve nás, abychom měli vždy otevřené dveře našeho domu pro ty nejzranitelnější, zoufalé, abychom přijímali ty, kteří prosí být jen o talíř polévky. Přijali jsme za své přikázání lásky a stalo se to pro nás záchranou: nechceme se nechat přemoci zlem. Boží láska je skutečně schopna obrodit život, neboť Boží Syn už dávno před námi zakoušel lidskou bolest, aby byl schopen soucítit s námi.

Pane Ježíši, velmi nás bolí, když tě vidíme zmučeného, zesměšněného a nahého jako nevinnou oběť nelítostné ukrutnosti. V této noci bolesti se obracíme s prosbou k tvému Otci, abychom mu svěřili všechny, kteří zakusili násilí a nepravost.

Modleme se

Bože, naše spravedlnosti a vykoupení, ty jsi nám dal svého jediného Syna, když jsi ho oslavil na

trůnu Kříže, naplň naše srdce božskou nadějí, abychom tě poznávali v temných okamžicích našeho života. Potěš nás v našich zármutcích a posiluj ve zkouškách, v očekávání příchodu tvého Království. Skrze Krista, našeho Pána. Amen.

III. zastavení

Ježíš poprvé padá

* (Meditace vězně)

A přece on nesl naše utrpení, obtížil se našimi bolestmi, ale my jsme ho pokládali za zbitého, od Boha ztrestaného a ztýraného. On však byl proboden pro naše nepravosti, rozdrcen pro naše zločiny, tížily ho tresty pro naši spásu, jeho rány nás uzdravily. Všichni jsme bloudili jak ovce, každý šel svou vlastní cestou. Hospodin na něho uvalil vinu nás všech (Iz 53,4-6).

Bylo to poprvé, co jsem padl. Zároveň to pro mne znamenalo smrt: zabil jsem člověka. Stačil jeden den k tomu, abych ve svém životě, který byl do té chvíle bezúhonným, sklouzl k činu, v němž je obsaženo porušení všech příkázání. Připadám si jako taková moderní verze lotra, který úpěnlivě prosí Krista: „Pamatuj na mě!“ Spíše než jako kajícího, si toho lotra představuji jako někoho, kdo si je vědom skutečnosti, že se vydal na špatnou cestu. Ze svého dětství si pamatuji prostředí studené a nepřátelské, v němž jsem vyrůstal: stačilo, aby se na někom objevilo zranitelné místo, a už se to zneužívalo k jeho zesměšnění. Hledal jsem opravdové přátele, chtěl jsem být přijímán druhými takový, jaký jsem, ale nedařilo se mi to. Trpěl jsem, když jsem viděl,

že jiní lidé jsou šťastní, cítil jsem, jak mi druzí házejí klacky pod nohy, chtěli po mně pouze obětování se a respektování pravidel: cítil jsem se odcizen a snažil jsem se za každou cenu, abych se pomstil.

Vůbec jsem si neuvědomil, že zlo pomalu rostlo v mém nitru. Do té míry, až jednou večer udeřila moje temná hodina: v jednom okamžiku se ve mně jako lavina uvolnily všechny vzpomínky na bezpráví, kterého se mi dostalo v minulosti. Zlost zabila šlechtnost, dopustil jsem se zločinu, který převyšoval všechno zlo, jenž jsem dříve zakusil na sobě. Ve vězení se pak urážky ze strany druhých staly opovržením vůči mně samotnému: stačilo málo, abych se vším skoncoval, byl jsem na pokraji sil. Dovedl jsem také do propasti svou rodinu: kvůli mně ztratili své příjmení, dobrou pověst, zůstali pouze rodinou vraha. Nechci se ospravedlňovat nebo zlehčovat situaci, odpykám si svůj trest do posledního dne, protože ve vězení jsem našel lidi, kteří mi vrátili ztracenou důvěru.

Nevidět skutečnost, že na světě existuje dobro, to byl můj první pád. Druhý, vražda, byl toho pouze důsledkem: byl jsem totiž už vnitřně mrtvý.

Pane Ježíši, také ty jsi padl. Padnout poprvé je možná nejtěžší, protože je to něco nového: náraz je tvrdý a převládá pocit zmaru. Svěřujeme tvému Otci ty, kteří se uzavírají do sebeobhajování a nejsou schopni uznat svá provinění.

Modleme se

Bože, který pozvedáš člověka z jeho úpadku, prosíme tě: přijď nám na pomoc v naší slabosti a dej nám schopnost vidět znamení tvé lásky, která jsou rozestá v každodenním životě. Skrze Krista, našeho Pána. Amen.

IV. zastavení

Ježíš potkává Matku

* (Meditace matky vězně)

U Ježíšova kříže stála jeho matka, příbuzná jeho matky Marie Kleofášova a Marie Magdalská. Když Ježíš uviděl svou matku a jak při ní stojí ten učedník, kterého měl rád, řekl matce: „Ženo, to je tvůj syn.“ Potom řekl učedníkovi: „To je tvá matka.“ A od té chvíle si ji ten učedník vzal k sobě (Jan 19,25-27).

Ani na okamžik jsem si nepřipustila možnost, že bych opustila svého syna, když byl odsouzen. V den zatčení se změnilo naše životy: celá rodina se ocitla ve vězení společně s ním. Ani dnes neskončilo odsuzování ze strany lidí, je to jak nabroušená čepel: ukazováčky nasměrovány na nás činí celé utrpení, které stále nosíme v srdci, ještě tíživějším.

Rány se neustále zvětšují, nemůžeme ani svobodně dýchat. Zakouším blízkost Matky Boží: pomáhá mi, aby mne nerozdrtilo zoufalství, abych snášela zlomyslnost. Svěřila jsem jí svého syna: pouze Marii mohu odevzdat svůj strach, protože i ona totéž zakoušela, když kráčela na Kalvárii. Ve svém srdci věděla, že její Syn se nemůže zachránit před zlobou člověka, přesto ho neopustila. Stála tam, sdílela jeho bolest, doprovázela ho tím, že mu byla nablízku. Představuji

si tuto scénu tak, že Ježíš pozvedl svůj pohled a tímto pohledem plným lásky se setkal s pohledem Matky. Díky tomu se nikdy necítil sám.

Totéž chci udělat i já.

Vzala jsem na sebe viny svého syna, prosila jsem o odpuštění toho, čeho jsem byla sama příčinou. Prosím pro sebe o milosrdenství. Tak jak to jedině matka může docenit, aby se můj syn vrátil znovu k životu po odpykání trestu. Neustále se za něj modlím, aby se den za dnem stával jiným člověkem. Aby byl schopen milovat sebe sama i druhé lidi.

Pane Ježíši, setkání s tvou Matkou na křížové cestě je možná nejdojemnější a nejvyš bolestivé. Mezi její a tvůj pohled chceme vložit pohledy všech příbuzných a přátel, kteří se cítí zrceni a bezmocní vůči údělu svých nejbližších.

Modleme se

Maria, Matko Boží a Matko Církve, věrná učednice svého Syna. Obracíme se k tobě, abychom do tvého starostlivého pohledu a do ochrany tvého mateřského srdce svěřili volání celého lidstva, které sténá a trpí v očekávání té chvíle, kdy bude setřena každá slza z našich tváří. Skrze Krista, našeho Pána. Amen.

V. zastavení

Ježíšovi pomáhá Kyrénský

* (Meditace vězně)

Když ho odváděli, zadrželi jistého Šimona z Kyrény, který právě přicházel z pole, a vložili na něj kříž, aby ho nesl za Ježíšem (Lk 23,26).

Se svou profesí jsem pomáhal mnoha generacím dětí, aby chodily s rovnou páteří. Jednoho dne jsem se ocitl na zemi já sám. Stalo se to najednou, jako kdyby se mi zlomila páteř: má práce se stala záminkou pro rozsudek, který zničil mou pověst. Dostal jsem se do vězení nebo spíše: vězením se stal můj dům. Od této chvíle jsem se stal vagabundem ve svém městě: ztratil jsem své jméno, mým jménem se stal výrok soudu o mém provinění, už nejsem já sám pánem svého života. Když o tom tak přemýšlím, vybaví se mi v mysli dítě ve zničených botách, s promočenýma nohama a obnošenými šaty: kdysi jsem to byl já. Pak jednoho dne zatčení: tři muži ve stejnokroji, podle přísného protokolu, vězení, které mě spolkně zaživa do svých betonových zdí. Kříž, který mi naložili na ramena, je těžký. S časem jsem se naučil s ním žít, dívat se mu do tváře, pojmenovávám ho: trávíme spolu celé noci, jsme si blízcí. Ve vězeních všichni znají Šimona z Kyrény: je to pojmenování všech dobrovolníků, kteří kráčejí na Kalvárii, aby pomáhali nést

kříž; jsou to lidé, kteří odmítají pravidla smečky, a nechávají se vést vlastním svědomím. Šimon z Kyrény je pak i mým spolubydlícím v cele: poznal jsem ho první noc, kterou jsem zde strávil. Byl to člověk, který žil dlouhé roky na lavičce, bez citů a bez jakéhokoliv příjmu. Jeho jediným bohatstvím byl balík briošek. A právě tento člověk, tak lačný po sladkostech, mě žádal, abych je zanesl své manželce, když mě poprvé přišla navštívit: rozplakala se kvůli tomuto gestu, který byl nečekaný a zároveň laskavý.

Stárnu ve vězení: sním o tom, že jednoho dne opět budu důvěřovat člověku.

Abych se stal pro někoho útěchou Kyrénského.

Pane Ježíši, od svého narození až po setkání s neznámým, který nesl tvůj kříž, jsi chtěl potřebovat naši pomoc. Taktéž my, stejně jako Kyrénský, chceme být blízko našim bratřím a sestrám a chceme spolupracovat s milosrdenstvím Otce při zmírňování tíže jha toho zla, které je tíží.

Modleme se

Bože, zastánce chudých a útěcho trpících, občerstvi nás svou přítomností a pomoz nám nést denně sladké jho tvého přikázání lásky. Skrze Krista, našeho Pána. Amen.

VI. zastavení

Veronika utírá Ježíšovu tvář

* (Meditace katechetky z farnosti)

*Mé srdce k tobě mluví, má tvář tě hledá:
Hospodine, hledám tvou tvář. Neskrývej svou tvář
přede mnou, v hněvu neodmítej svého služebníka!
Tys má pomoc, nezavrhuj mě, neopouštěj mě,
Bože, můj spasiteli! (Žl 27,8-9)*

Jako katechetka utírám tolik slz, které nechávám téct: jejich záplavy proudící z rozdrásaných srdcí jsou k nezastavení. Tak často potkávám lidi bez naděje, kteří v temnotě vězení hledají důvod zla, které se jim zdá nekonečné. Tyto slzy mají chuť porážky a samoty, pocitů viny a nedostatku porozumění. Často si na svém místě ve vězení představuji Ježíše: jak by on osušil tyto slzy? Jak by utišil úzkosti těchto lidí, kteří nenacházejí cestu, jak vyjít z toho, kam spadli, když podlehl zlu?

Najít na to odpověď je náročný úkol, často neřešitelný pro náš chabý a omezený lidský úsudek. Cesta, kterou mi navrhuje Kristus, je pozorovat tváře znetvořené utrpením, aniž bych z nich zakoušela strach. Požaduje se ode mě, abych zůstala zde, v jejich blízkosti, respektovala jejich ticho, naslouchala jejich bolesti a snažila se nemít vůči nim předsudky. Přesně tak, jako Kristus hledí s očima plnými

lásky na naši křehkost a naše slabosti. Každému, rovněž uvězněným, se každý den nabízí možnost stát se novými lidmi díky pohledu, který je nesoudí, ale probouzí život a naději.

Tímto způsobem se stékající slzy mohou stát výhonky krásy, kterou bylo předtím obtížné být si jen představit.

Pane Ježíši, Veronika měla s tebou soucit: setkala se s trpícím člověkem a objevila tvář Boží. V modlitbě svěřujeme tvému Otci muže a ženy dnešních dnů, kteří nepřestávají stírat slzy tolika našich bratří a sester.

Modleme se

Bože, pravé světlo a prameni světla, ty ve slabosti zjevuješ všemohoucnost a lásku až do krajnosti, vtiskni do našich srdcí svou tvář, abychom tě rozpoznávali v bolestech lidstva. Skrze Krista, našeho Pána. Amen.

VII. zastavení

Ježíš podruhé padá

* (Meditace vězně)

*Ježíš řekl: „Otče, odpusť jim, vždyť nevědí, co činí.“
Jeho šaty si rozdělili losem. (Lk 23,34)*

Kdykoliv jsem procházel kolem věznice, odvracel jsem své oči jinam: „Tam uvnitř nikdy neskončím,“ říkal jsem si. Kdykoliv jsem se na ni díval, pociťoval jsem smutek a temnotu: zdálo se mi, že mímím hřbitov živých mrtvol. Jednoho dne jsem se pak spolu se svým bratrem ocitl za mřížemi já. Jako by to nestačilo, dostal jsem sem také svého otce a matku. Z cizí země, kterou pro mě věznice dříve byla, se stal náš domov: v jedné cele jsme byli my muži, ve druhé naše matka. Díval jsem se na ně a styděl se za sebe: nezasloužím se nazývat se člověkem. To mou vinou stárnou ve vězení.

Dvakrát jsem padl na zem. Poprvé když mě uchvátilo zlo a já mu podlehl: prodávat drogy pro mě znamenalo více než práce mého otce, který ohýbal hřbet deset hodin denně. Podruhé, když jsem se začal ptát, poté co jsem zničit rodinu: „Kdo to jen jsem, že Ježíš umírá za mě?“ Výkřik Ježíše – „Otče, odpusť jim, vždyť nevědí, co činí“ – ten čtu v očích své matky: pohanu od všech lidí z domova vzala na sebe, aby zachránila naši rodinu. A má tvář mého otce, který si potají

zoufal v cele. Až dnes jsem schopný přiznat: v těch letech jsem nevěděl, co činím. Teď, když to vím, se s Boží pomocí snažím znovu poskládat svůj život. Dlužím to rodičům: před lety dali do dražby naše nejdražší věci, protože nechtěli, abych skončil na ulici. Dlužím to především sám sobě: myšlenka, že by zlo dál řídilo můj život, je nesnesitelná. To se stalo mou křížovou cestou.

Pane Ježíši, podruhé ležíš na zemi: obtížený mým poutem ke zlu, mým strachem, že se nedokážu stát lepším. S vírou se obracíme na tvého Otce a modlíme se za všechny, kteří se ještě neuměli vymanit z moci Satanovy, z omámení jeho činy a tisíce způsoby, jimiž svádí.

Modleme se

Bože, ty nás nenecháš v temnotě a ve stínu smrti, pomoz nám v naší slabosti, osvobod' nás z pout zla a ochraňuj nás štítem své moci, abychom mohli navěky opěvovat tvé milosrdenství. Skrze Krista, našeho Pána.

VIII. zastavení

Ježíš potkává jeruzalémské ženy

* (Meditace dcery muže, který byl odsouzen na doživotí)

Za ním šel velký zástup lidu, i ženy, které nad ním nařikaly a plakaly. Ježíš se k nim obrátil a řekl: „Jeruzalémské dcery, neplačte nade mnou! Spíše nad sebou plačte a nad svými dětmi; přijdou totiž dny, kdy se bude říkat: »Blahoslavené neplodné, životy, které nerodily, a prsy, které nekojily!« Tehdy lidé začnou říkat horám: »Padněte na nás!« a pahrbkům: »Přikryjte nás!«“ (Lk 23,27-30)

Kolikrát jsem jako dcera odsouzeného člověka slyšela položit otázku: „Vy máte soucit s otcem: myslíte také někdy na bolest, kterou váš otec způsobil svým obětem?“ Během všech těchto let jsem se nikdy nevyhýbala odpovědi: „Jistě, nemohu na to nemyslet,“ říkám. Poté se jich ale i já zeptám: „Mysleli jste někdy na to, že ze všech těch obětí mého otce jsem já byla ta první? Osmadvacet let už pykám za to, že jsem vyrostla bez otce.“ Během všech těchto let jsem zažívala zlost, nepokoj, smutek: jeho nepřítomnost je pro mě stále těžší vydržet. Prošla jsem Itálii od jihu na sever, abych mu byla nablízku: znám města ne podle jejich památek, ale podle věznic, které jsem navštívila. Zdá se mi, že jsem jako

Telemachus, který se vydává hledat svého otce Odyssea: nezbývá mi než jezdit Giro d'Italia po věznicích.

Před lety jsem ztratila lásku, protože jsem dcerou odsouzeného člověka, moje matka upadla do depresí, rodina se rozpadla. Na celou tíhu tohoto příběhu rozbitého na kusy jsem zůstala já sama se svým malým platem. Život mě donutil dorůst v ženu, aniž bych měla čas být dítětem. Doma je vše křížovou cestou: táta je jeden z odsouzených na doživotí. V den, kdy jsem se vdala, jsem snila, že ho mám po boku: i tehdy na mě myslel stovky kilometrů daleko. „Takový je život,“ opakuji si, abych si dodala odvalu. Je pravda, že jsou rodiče, kteří se z lásky naučí čekat, až děti dospějí. A já z lásky očekávám návrat táty.

Pro takové, jako jsme my, je naděje povinností.

Pane Ježíši, výčitku jeruzalémským ženám cítíme jako napomenutí každému z nás. Zve nás k obrácení od sentimentálního náboženství k víře zakotvené ve tvém Slově. Modlíme se za ty, kteří jsou přinuceni snášet tíhu hanby, utrpení z opuštění, prázdnotu nepřítomnosti. A za každého z nás, aby se nedovolilo, že by viny otců nemohly dopadat na jejich děti.

Modleme se

Bože, Otče veškerého dobra, ty neopouštíš své syny ve zkouškách života, daruj nám milost, abychom mohli spočinout ve tvé lásce a na vždy se těšit útěchou z tvé přítomnosti. Skrze Krista, našeho Pána. Amen.

IX. zastavení

Ježíš potřetí padá

* (Meditace odsouzeného člověka)

Dobré je muži, když nese jařmo od svého mládí. Ať jen nařiká a sténá, když ho na něho Bůh vložil. Ať skloní svá ústa do prachu, snad zbývá naděje. Ať nastaví líce tomu, kdo ho bije, ať se nechá nasytit potupou. Neboť nezavrhuje Pán své vlastní potomstvo. Jestliže potrestá, opět se smiluje podle množství svého slitování. (Pláč 3,27-32)

Spadnout na zem není nikdy příjemné: spadnout znovu a znovu nejen že není hezké, ale zároveň se stane jakýmsi odsouzením, že téměř již nejsme schopni zůstat na nohách. Jako muž jsem padl mnohokrát: stejněkrát jsem vstal. Ve vězení často myslím na to, kolikrát upadne na zem dítě, než se naučí chodit. Jsem přesvědčený, že to je obvyklý nácvik pro to, až bude velké. Jako malý jsem zažíval vězení uvnitř domova: žil jsem ve strachu z trestu, střídal se ve mně smutek dospělých a lehkovážnost dětí. Z těchto let si pamatuji sestru Gabrielu, jediný sváteční obraz: byla jediná, která dokázala vidět uvnitř mého nejhoršího to lepší. Jako Petr jsem hledal a nacházel tisíce omluv za své chyby: je zvláštní, že ve mně zůstával stále hořící kousíček dobra.

Během svého pobytu ve vězení jsem se stal dědečkem: promeškal jsem těhotenství své dcery. Jednou své vnučce nebudu vyprávět o zlu, které jsem spáchal, ale jen o dobru, které jsem našel. Budu jí vyprávět o tom, který mi přinesl Boží milosrdenství, když jsem byl na zemi.

Pravou beznadějí ve vězení je cítit, že nic ve vašem životě již nemá smyslu: to je vrchol utrpení, cítíte se nejosamocenější ze všech osamělých na světě. Je pravda, že jsem se roztříštil na tisíc kousíčků. Ale je krásné, že tyto kousíčky se mohou znovu poskládat dohromady. Není to jednoduché: ale je to jediná věc, která tady uvnitř má ještě smysl.

Pane Ježíši, potřetí padáš na zem a když si všichni myslí, že je konec, ještě jednou vstáváš. S důvěrou se znovu vrháme do rukou tvého Otce a svěřujeme ty, kteří se cítí uvěznění v hlubinách svých vlastních chyb, aby měli sílu vstát a odvahu nechat si pomoci.

Modleme se

Bože, sílo všech, kdo v tebe doufají, ty dáváš žít v pokoji každému, kdo následuje tvé učení, podepři naše bojácné kroky, pozdvihni nás z pádů našich nevěrností, nalij do našich ran olej útěchy a víno naděje. Skrze Krista, našeho Pána. Amen.

X. zastavení

Ježíš je zbaven šatů

* (Meditace vychovatelky ve věznici)

Když vojáci Ježíše ukřižovali, vzali jeho svrchní šaty a rozdělili je na čtyři části, každému vojákově jednu; vzali i suknicí. Suknice byla nesešíváná, v jednom kuse setkaná odshora až dolů. Řekli si tedy: „Netrhejme ji, ale losujme o ni, komu připadne.“ Tak se měl splnit výrok Písma: »Rozdělili si mé šaty a o můj oděv losovali.« Právě tak to vojáci udělali. (Jan 19,23-24)

Jako vězeňská vychovatelka vidím přicházet do vězení člověka zbaveného všeho: kvůli spáchaným vinám je svlečen z veškeré důstojnosti, z úcty k sobě i od druhých. Každý den se přesvědčuji, že za mřížemi ztrácí schopnost samostatnosti: potřebuje mou pomoc, i aby napsal jen dopis. Byla mi svěřena vyloučená stvoření: bezbranné osoby, rozhořčené v jejich křehkosti, často aniž by byly schopny pochopit zlo, které spáchaly. Svými rysy se ale podobají právě narozeným dětem, které mohou být ještě tvarovány. Vnímám, že jejich život může znovu začít novým směrem a definitivně nastavit záda zlu.

Mé síly ale den za dnem slábnou. Být hromosvodem na zlost, bolest a hýčkanou špatnost vede k opotřebením mužů i žen,

byť sebevíce připravených. Zvolila jsem si tuto práci poté, co má matka zahynula při čelní srážce s mladíkem závislým na omamných látkách: na toto zlo jsem se rozhodla okamžitě odpovědět dobrem. I když miluji tuto práci, občas jen s obtížemi nacházím sílu v ní pokračovat.

V této tak ožehavé službě potřebujeme necítit se opuštění, abychom mohli podírat tolik životů nám svěřených, kterým každý den hrozí, že ztroskotají.

Pane Ježíši, když tě kontemplujeme svlečeného ze šatů, zakoušíme rozpaky a stud. Již od prvního člověka jsme totiž od nahé pravdy začali utíkat. Ukrýváme se pod maskami spořádanosti a oblékáme si šaty lži, často s cáry chudáků, ošuntělými naší nenasytnou žízni po penězích a moci. Ať se tvůj Otec nad námi smiluje a s trpělivostí nám pomůže být jednodušší, průzračnější, pravdivější: schopni na vždy odložit zbraně pokrytectví.

Modleme se

Bože, ty nás osvobozuješ svou pravdou, svleč z nás starého člověka, který v nás vzdoruje, a obleč nás do svého světla, abychom byli ve světě odleskem tvé slávy. Skrze Krista, našeho Pána.

XI. zastavení

Ježíš je přibit na kříž

* (Meditace kněze obviněného a později osvobozeného)

Když došli na místo, které se nazývá Lebka, ukřižovali jeho i ty zločince, jednoho po pravici a druhého po levici. Ježíš řekl: „Otče, odpusť jim, vždyť nevědí, co činí.“ Jeho šaty si rozdělili losem. Lid stál a díval se. Členové velerady se mu vysmívali: „Jiným pomohl, ať pomůže sám sobě, je-li Mesiáš, Boží Vyvolený!“ Posmívali se mu i vojáci, přistupovali, podávali mu ocet a říkali: „Když jsi židovský král, zachraň sám sebe!“ Nad ním byl totiž nápis: To je židovský král. Jeden z těch zločinců, kteří viseli na kříži, se mu rouhal: „Copak ty nejsi Mesiáš? Zachraň sebe i nás!“ Druhý ho však okřikl: „Ani ty se nebojíš Boha? Vždyť jsi odsouzen k stejnému trestu! My ovšem spravedlivě: dostáváme přece jen, jak si zasloužíme za to, co jsme spáchali, ale on neudělal nic zlého.“ A dodal: „Ježíši, pamatuj na mě, až přijdeš do svého království.“ Odpověděl mu: „Amen, pravím ti: Dnes budeš se mnou v ráji“ (Lk 23,33-43).

Kristus přibitý na kříž. Kolikrát jsem jako kněz rozjímal o tomto textu evangelia. Když potom jednoho dne přibili na kříž mě, cítil jsem veškerou tíži toho dřeva: slova obvinění tvrdá jako hřeby. Mé vystoupení na kříž bylo strmé, bolest se mi zaryla do kůže. Nejtemnější chvíle byla ta, když jsem spatřil své jméno, jak visí před soudní síní; tenkrát jsem pochopil, že jsem nucen prokázat svou nevinu, aniž bych byl vinen. Na kříži jsem byl takto přibit deset let: to byla má křížová cesta, lemovaná soudními spisy, podezříváním, obviňováním, nespravedlnostmi. Vždy, když jsem byl u soudu, hledal jsem v síni očima zavěšený kříž: zatímco soud zkoumal můj život, spočíval jsem pohledem na něm. Pocit studu mě na chvíli přivedl dokonce na myšlenku, že by bylo lepší se vším skoncovat. Pak jsem se ale rozhodl, že zůstanu knězem, jakým jsem vždy byl. Nikdy mě ani nenapadlo, že bych si kříž ulehčil, ani tehdy, když mi to zákon umožňoval. Rozhodl jsem se, že se podrobím rozsudku první instance; dlužil jsem to svým chlapcům, které jsem vychovával během svého působení v semináři, a jejich rodinám. Když jsem stoupal na svou Kalvárii, potkával jsem je cestou; stali se mými Kyrénskými, spolu se mnou nesli tíži kříže a setřeli mi toliké slzy. Společně se mnou se modlili za chlapce, který mě obvinil; a nikdy v tom nepřestaneme. Den, kdy jsem byl v celé šíři osvobozen, jsem si uvědomil, že jsem šťastnější než před deseti lety. Vlastní rukou jsem se

dotknul působení Božího ve svém životě. Mé kněžství přibité na kříž se rozzářilo.

Pane Ježíši, tvá láska k nám až do krajnosti tě přivedla na kříž. Umíráš, ale nepřestáváš nám odpouštět a dávat život. Svěřujeme tvému Otci všechny nevinné, kteří kdy v dějinách byli falešně obviněni. Kéž zaslechnou ve svých srdcích ozvěnu tvých slov: „Dnes budeš se mnou v ráji.“

Modleme se

Bože, prameni milosrdenství a odpuštění, ty se zjevuješ v lidském utrpení, osvěćuj nás milostí, která vyvěrá z ran Ukřižovaného, a dej, abychom během temné noci zkoušky vytrvali ve víře. Skrze Krista, našeho Pána. Amen.

XII. zastavení

Ježíš umírá na kříži

* (Meditace probačního úředníka)

Bylo už asi dvanáct hodin. Tu nastala tma po celém kraji až do tří odpoledne, protože se zatmělo slunce. Chrátová opona se vpůli roztrhla. Ježíš zvolal mocným hlasem: „Otče, do tvých rukou poroučím svého ducha!“ A po těch slovech vydechl naposled (Lk 23,44-46).

Jako probační úředník nesmím žádného člověka *přibít* navždy k jeho rozsudku; to by znamenalo odsoudit ho podruhé. Je samozřejmě nutné, aby člověk odčinil zlo, jehož se dopustil. Kdyby se tak nestalo, jeho zločin bychom tím zlehčovali, ospravedlnili bychom jeho nepřijatelné skutky, jimiž způsobil druhým fyzické i duševní utrpení.

Skutečné spravedlnosti dosáhneme ale jedině prostřednictvím milosrdenství, které člověka k jeho kříži nepřibije navždycky. Nabízí se jako vodítko, které mu má pomoci, aby se znovu postavil na nohy. Učí ho, aby vnímal dobro, které v jeho nitru nikdy nevyhasne, i přestože spáchal zlo. Pouze pokud odsouzený člověk znovu objeví svou lidskou důstojnost, dokáže ji vidět i v druhém, v oběti, které způsobil bolest. I když tento proces znovuzrození nového člověka může být komplikovaný a riziko recidivy nikdy úplně

nevymizí, jiný způsob, jak napravit jednotlivce nebo společnost, neexistuje.

Tvrdost rozsudku představuje pro lidskou naději těžkou zkoušku; má mu ale pomoci k tomu, aby sám o sobě přemýšlel, sám sebe se ptal, jaké měl ke svému jednání důvody. Je to příležitost, aby sám na sebe pohlédl z jiné perspektivy. K tomu je nezbytné, aby se naučil vidět skutečného člověka, který se skrývá za jeho proviněním. Tak se někdy může podařit, že odsouzený člověk zahlédne na obzoru naději. A až odčiní svůj trest, může se znovu začlenit společnosti. Snad i lidé, kteří ho předtím odmítli, ho znovu přijmou mezi sebe.

Protože my všichni, včetně odsouzených, jsme dětmi stejného lidstva.

Pane Ježíši, umíráš na základě podvodného rozsudku vyneseneho zkorumpovanými soudci, kteří mají hrůzu ze síly, s níž se na světlo dere Pravda. Svěřujeme tvému Otci soudní úředníky, soudce a advokáty, aby byli spravedliví při výkonu své služby státu a jeho občanům, zvláště těm, kteří trpí jakýmkoliv typem chudoby.

Modleme se

Bože spravedlnosti a pokoje, ty jsi slyšel ve volání svého Syna nářek celého lidstva, uč nás, ať

*neztotožňujeme člověka se zlem, které spáchal,
a pomáhej nám, abychom v každém člověku
dokázali spatřit živý plamen tvého Ducha. Skrze
Krista, našeho Pána. Amen.*

XIII. zastavení

Ježíš je snímán z kříže

* (Meditace vězeňského dobrovolníka)

Jeden člen velerady, jménem Josef, ušlechtilý a spravedlivý člověk z judského města Arimatie, nesouhlasil s jejich rozhodnutím a jednáním. On (také) očekával Boží království. Zašel k Pilátovi a vyžádal si Ježíšovo tělo. Pak ho sňal, zavinul do lněného plátna a položil do hrobky vytesané ve skále, kde nebyl ještě nikdo pochován (Lk 23,50-53).

Lidé ve vězení byli odjakživa mými učiteli. Už šedesát let chodím jako dobrovolník za vězni a vždy jsem dobrořečil tomu dni, kdy jsem tento skrytý svět poprvé potkal. V jejich pohledech jsem jasně porozuměl tomu, že jsem klidně mohl být já na jejich místě, bývalo by stačilo, aby můj život vzal jen trochu jiný směr. My křesťané často klameme sami sebe tím, že se cítíme být lepšími než ostatní. Jako by nás to, že máme možnost věnovat se chudým, opravňovalo druhé soudit a odsuzovat bez možnosti odvolání, kolikrát se nám jen zachce.

Kristus během svého života úmyslně pobýval s těmi posledními; procházel zapomenutými periferiemi světa mezi zloději, malomocnými, prostitutkami a podvodníky. Chtěl

s nimi sdílet jejich bídu, samotu, neklid. Vždycky jsem měl za to, že v tom je pravý smysl jeho slov: „*Byl jsem ve vězení, a přišli jste ke mně*“ (Mt 25,36).

Když tak procházím jednu celu po druhé, vidím smrt, která tam uvnitř přebývá. I dnes jsou lidé ve vězení pohřbeni zaživa; jejich příběhy už nikoho nezajímají. Kristus mi vždy opakuje: „Pokračuj, nepřestávej. Ber je do náručí.“ Nemohu ho neposlechnout; i v tom nejhorším člověku je vždycky On, jakkoli zablácená ta památka jen může být. Musím jen sám sebe zpomalit a v tichosti se zastavit před tvářemi znetvořenými zlem a milosrdně jim naslouchat. Je to jediný způsob, co znám, jak skutečně přijmout člověka, totiž když odvrátím oči od toho, čeho se dopustil. Pouze tak dokáže důvěřovat a zase najde sílu, aby si sám sebe dokázal představit jiného, než se zatím vidí, a oddal se Dobru.

Pane Ježíši, tvé tělo znetvořené tolikerým zlem, je nyní zavinuto do plátna a položeno na holou zem: to je nové stvoření. Svěřujeme tvému Otci církev, která se rodí z tvého probodeného boku, aby se nevzdávala tváří v tvář neúspěchu a zdání věcí. Kéž nadále všem přináší dobrou zprávu o spáse.

Modleme se

Bože, počátku a cíli všeho, ty jsi Kristovým umučením vykoupil celý svět, dej nám moudrost

*kříže, abychom se dokázali odevzdávat tvé vůli
a vděčně a s radostí ji přijímali. Skrze Krista,
našeho Pána. Amen.*

XIV. zastavení

Ježíš je pohřben

* (Meditace příslušníka vězeňské služby)

Bylo to v den příprav, právě nastávala sobota. Přitom ho doprovázely ženy, které přišly (s Ježíšem) z Galileje. Podívaly se na hrobku i na to, jak bylo jeho tělo pochováno. Potom odešly domů a připravily si vonné věci a masti. V sobotu však zachovaly (sváteční) klid podle přikázání. (Lk 23,54-56)

V mém povolání příslušníka vězeňské služby se denně dotýkám utrpení lidí ve výkonu trestu. Není snadné přijít do kontaktu s někým, koho zlo ovládlo a kdo velmi ublížil druhým a zkomplikoval jim život. Nicméně lhostejnost může ve vězení člověku, který selhal a teď vyrovnává svůj účet se spravedlností, ještě více ublížit. Kolega, u něhož jsem se učil, často říkal: „Vězení tě změní; z dobrého člověka se zde může stát sadista. Špatný člověk se může stát lepším.“ Výsledek záleží také na mně, i když aby někdy člověk dokázal dělat tuto práci, musí zatnout zuby. Jde o to dát další šanci tomu, který dal přednost zlu. Abych se něco takového pokoušel, nestačí jen odemykat a zamykat cely. Je potřeba to dělat se špetkou lidskosti.

Pro každého může jeho čas nastat jindy. Je třeba to respektovat, ale i v tomto smutném světě mohou lidské vztahy pomalu rozkvétat. Vyjadřují se gesty, pozorností a slovy, která mají moc druhého změnit, i když jsou vyslovena potichu. Nestydím se jako trvalý jáhen nosit uniformu, na niž jsem pyšný. Zním, co je utrpení a beznaděj; jako dítě jsem je zažil na sobě. Mou drobnou touhou je, abych byl opěrným bodem pro ty, jež potkám za mřížemi. Ze všech sil se snažím uhájit naději lidem, kteří už nad sebou zlomili hůl, kteří mají hrůzu při pomyšlení, že je společnost znovu odmítne, až se jednou dostanou ven. Ve vězení jim připomínám, že s Bohem nemá žádný hřích poslední slovo.

Pane Ježíši, opět jsi vydán do rukou lidí, ale tentokrát jsou to milující ruce Josefa z Arimatie a několika zbožných žen z Galileje, kteří vědí, že tvé tělo je převzácné. Tyto ruce představují ruce všech, kteří ti neúnavně slouží a díky nimž je viditelná láska, jíž je člověk schopen. Díky této lásce dokážeme doufat v lepší svět: stačí, když se jen otevřeme milosti, která od Tebe přichází. V modlitbě svěřujeme tvému Otci zvláštním způsobem všechny příslušníky vězeňské služby a všechny, kteří usilují o to, aby vězňice vypadaly jinak.

Modleme se

*Bože, věčné světlo a dni, který nezná soumraku,
naplň svými dobry ty, kteří se oddali tvé chvále
a službě trpícím na nespočtu míst, kde lidstvo trpí.
Skrze Krista, našeho Pána.*

OBSAH

Úvod	4
1. zastavení Ježíš je odsouzen na smrt	8
<i>Člověk odsouzený na doživotí</i>	
2. zastavení Na Ježíše je naložen kříž.....	11
<i>Rodiče, kterým byla zavražděna dcera</i>	
3. zastavení Ježíš poprvé padá.....	14
<i>Vězeň</i>	
4. zastavení Ježíš potkává Matku.....	17
<i>Matky uvězněné osoby</i>	
5. zastavení Ježíšovi pomáhá Kyrénský	19
<i>Vězeň</i>	
6. zastavení Veronika utírá Ježíšovu tvář.....	21
<i>Katechetka z farnosti</i>	
7. zastavení Ježíš podruhé padá	23
<i>Vězeň</i>	

8. zastavení	Ježíš potkává jeruzalémské ženy	25
	<i>Dcera muže, který byl odsouzen na doživotí</i>	
9. zastavení	Ježíš potřetí padá	28
	<i>Vězeň</i>	
10. zastavení	Ježíš je zbaven šatů	30
	<i>Vychovatelka ve věznicí</i>	
11. zastavení	Ježíš je přibit na kříž	32
	<i>Kněz obviněný a později osvobozený</i>	
12. zastavení	Ježíš umírá na kříži	35
	<i>Probační úředník</i>	
13. zastavení	Ježíš je snímán z kříže	38
	<i>Vězeňský dobrovolník</i>	
14. zastavení	Ježíš je pohřben	41
	<i>Příslušník vězeňské služby</i>	